

СТАНОВИЩЕ

на

**съдиите от НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ на ВКС на РБ,
прието на общо събрание на 14 октомври 2004 г.
ПО ИСКАНЕТО НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР НА РБ за
ОБЯВЯВАНЕ ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТ на чл.12а,
ал.1, т.1 от ДАНЪЧНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС, ПОРАДИ
ПРОТИВОРЕЧИЕТО МУ С РАЗПОРЕДБИТЕ на чл.4, чл.121,
ал.2 и чл.127 от КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ,
по което е образувано к.д. № 7/2004 г.**

Искането е неоснователно.

1. Член 12а, ал.1, т.1 от Данъчно-процесуалния кодекс не противоречи на чл.121, ал.2 и чл.127 от Конституцията на Република България, т.е. не се явява пречка за установяване на истината по делата и за пълноценно и ефективно осъществяване на правомощията на прокуратурата, произтичащи от чл.127 от Конституцията на РБ.

В чл.30, ал.1 от Конституцията на РБ е закрепено едно от основните човешки права – правото на лична неприкосновеност, което е гарантирано, щом ал.2 на същия текст от Конституцията на РБ забранява посегателство върху личната неприкосновеност, освен при условията и по реда, определени със закон.

Няма съмнение, че информацията за физическо лице, която разкрива неговата икономическа идентичност (материално състояние, участие в граждански дружества и др.) е една малка част от съдържанието на личната неприкосновеност.

В § 1, т.1 от Допълнителните разпоредби на Данъчно-процесуалния кодекс е посочено, че служебната тайна включва конкретни индивидуализиращи данни за данъчните субекти, подробно изброени на същото място от б. “а” до б.”е”. Очевидно е, че тези данни са част от икономическата идентичност на физическо лице и част от съдържанието на личната му неприкосновеност.

С разпоредбата на чл.12а, ал.1, т.1 и ал.2 от Данъчно-процесуалния кодекс е въведено изключение от посоченото правило в чл.30, ал.1 от Конституцията на РБ. Съобразно изискванията на чл.30, ал.2 от Конституцията на РБ са регламентирани условията и реда, по който прокурор или следовател може да получи достъп до сведения, съставляващи служебна тайна – изрично определени в § 1, т.1 от Допълнителните разпоредби на ДПК.

На първо място, прокурорът и следователят са оправомощени да искат достъп до сведения, съставляващи служебна тайна по смисъла на § 1, т.1 ДР на ДПК, само във връзка с образувана предварителна проверка или започнато наказателно производство.

На второ място, искането за достъп до посочените сведения следва да бъде мотивирано.

И на последно място е уредено специално съдебно производство – по чл.12а, ал.2 ДПК: конкретна съдебна инстанция – окръжният съд по местонахождението на териториалната данъчна дирекция; срок и начин на разглеждане на делото – в закрито заседание не по-късно от 24 часа от постъпването му; видът съдебен акт – мотивирано определение, както и кръга от въпроси, по които съдът задължително следва да се произнесе.

Вносителят претендира, че прокурорът не разполага винаги с предварителна информация, поради което не може във всички случаи да изпълни изискването за мотивирано искане за достъп по реда на чл.12а, ал.1, т.1 ДПК.

Както се спомена, прокурор или следовател може да поиска достъп до сведения съставляващи служебна тайна, само във връзка с образувана предварителна проверка или започнато наказателно производство. В последния случай несъмнено са били налице предпоставките на чл.187 и 190 НПК (законен повод и достатъчно данни), поради което няма как да се приеме, че в тези случаи прокурорът или следователят не разполагат с никаква предварителна информация. Хипотезата на чл.186, ал.2 НПК е неприложима, доколкото неотложността предполага извършването на съответното действие да е единственият начин да бъдат запазени и съхранени фактически данни, необходими за изясняване на обективната истина.

Що се отнася до предварителната проверка, тя по своето съдържание и естество е извънпроцесуална, издирвателна дейност, която се извършва с цел да се установи наличието на достатъчно данни, че е извършено престъпление от общ характер. Посочените в чл.28 от Инструкция № 1 за работа и взаимодействие на органите на предварителното разследване (публ. ДВ, бр.30 от 13.04.2004 г.) действия и методи, посредством които се осъществява предварителната проверка, в тяхната детайлност и многообразие изключват възможността прокурорът да не разполага с никаква предварителна информация в посочения по-горе смисъл. В тази насока той може да упражни правомощието си по чл.119, ал.1, т.1 – 3 от ЗСВ.

Изискването за мотивирано искане за достъп до сведенията, съставляващи служебна тайна по смисъла на § 1, т.1 от ДР на ДПК е

една от гаранциите, че ограничаването на конституционно установеното право на лична неприкосновеност е основателно, поради наличието на по-значими интереси от личните, свързани с разкриване на престъпление. Именно те подлежат на установяване в хода на съдебното производство, като резултатът от последното намира израз в мотивите на съдебния акт. По аналогичен начин в Наказателно-процесуалния кодекс е разрешен институтът на предварителния съдебен контрол върху досъдебното производство (чл.133-135, 138-139, 152а, 152б, 154-156а НПК) – изграден на принципа искането на органите на досъдебното производство да бъде мотивирано за необходимостта от ограничаване на едно или друго право на личността. Няма причини, поради което съдебното производство по чл.12а, ал.2 ДПК да следва различен режим.

2. Разпоредбата на чл.12а, ал.1, т.1 от Данъчно-процесуалния кодекс не противоречи на чл.4 от Конституцията на Република България.

С разпоредбата на чл.12а, ал.1, т.1 от ДПК (ДВ, бр.112/2002 г.) законодателят фактически е ограничил съответните права на органите на досъдебното производство, регламентирани в чл.133, ал.1 НПК.

Непрецизната законодателна техника при последващите изменения и допълнения на НПК (чл.10 ЗНА), не променя посочения извод, доколкото той е резултат на равен по степен нормативен акт, а законодателната воля е ясна и категорична.

Аргументите за несъответствие на чл.12а, ал.1, т.1 от Данъчно-процесуалния кодекс с чл.39, ал.1, т.7 от Закона за защита на класифицираната информация по естеството си сочат, че вносителят намира за недопустим различния ред за достъп до държавната тайна и до служебната такава.

Създаденият различен ред за достъп до държавна и служебна тайна обаче не сочи на нарушение на чл.4 от Конституцията на Република България, още по-малко на противоречие между данъчно-процесуалния кодекс и Закона за защита на класифицираната информация, с оглед на различния предмет на закрила. Преценката за значимостта на една или друга информация е прерогатив на законодателната власт, чиято воля е правнозадължителна.

Становището е прието единодушно от всички 22 съдии, участвали в заседанието на ОСНК.

ЗАМ.на ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ОСНК:

Зумен Ненков